

یک تیر و دو فاخته پیشرفت اقتصادی متضمن امنیت و آسودگی

میگویند که خون با خون شسته نمی شود. یعنی حل موضوعات خصمانه، نه از طریق جنگ، بلکه از طریق مذاکره ممکن است، نه از راه جنگ. آنانی که به نظر و طرز تفکر من آشنائی دارند، تأیید خواهند کرد که این روش را من این روش را از روزهای نخست جنگ و نبرد در افغانستان عزیز بازگو نموده بودم و خوش هستم که در این اواخر بروز همچو روشی برای حل موضوع خانمان سوز افغانستان مشاهده میشود. قوماندان عمومی ناتو و صاحب منصب اعلی آمریکا در افغانستان (سنتلی مک کرسنال) به فحوائی همین مطلب اظهار نموده گفتند که مذاکرات سیاسی راه حل موضوع جنگ افغانستان میباشد. جناب حامد کرزی رئیس جمهور افغانستان هم از مصالحه سخن میگویند و پلان خویش را در کنفرانس لندن هم پیشکش نمودند.

راه مذاکره و صلح از خود چوکات و روش دارد که خارج از متن این نوشته است. اما آنچه که ممد برقراری، ثبات و استقرار صلح است، انکشاف و آسودگی اقتصادی جامعه میباشد، از آنجهت است که عده از سیاستمداران، قوماندانان عسکری و اهل خبره در امور سیاسی به این نتیجه رسیده اند که موفقیت نهائی در افغانستان مربوط به موجودیت یک حکومت مؤثر و تعمیل پیشرفت اقتصادی میباشد.

معه هذاو با در نظر داشت تذکرات فوق، من یک پیشنهاد در زمینه پیشرفت و انکشاف اقتصادی ترتیب نموده ام که بیشتر ارتباط میگیرد به کاهش دادن غربت، مساعد ساختن زمینه کسب و کار و تعلیم و تربیه قوای بشری. موضوعات فوق از جمله سکتور هائیبست که ابعاد چند جانبه دارد که موضوعات اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی و امنیتی را در بر میگیرد. وزارت خانه ها و دوائر حکومتی، پلان ها و پروژه هائی را در امور مربوطه خود خواهند داشت، لهذا در این پیشنهاد از انکشاف امور مربوط به معادن، انرژی، زراعت و ترانسپورت صحبت به میان نیامده است.

غربت و بیکاری در افغانستان عزیز به پیمانۀ بسیار ناگواری گسترش یافته است، این معضله یعنی غربت و بیکاری بر علاوه اینکه یک مشکل اقتصادی و اجتماعی میباشد، به همان اندازه یک پدیده امنیتی هم است. چون امکانات کار در قریه جات و اکناف مملکت وجود ندارد، بیکاران که معمولاً بیسواد هم هستند، برای دریافت مزد ناچیز و یا احراز یک موقف اجتماعی، به انجام هر نوع کار حاضر هستند و این خود زمینه را برای استخدام آنها از سوی قاچاقبران، باند های مافیائی و دیگر گروپ ها مساعد ساخته است.

پروژه های خورد و کوچک مانند تعمیر کلینیک صحنی، مکاتب خورد دهاتی، احداث و یا ترمیم سرک های خامه در قریه ها، معضله بزرگ بیکاری عمومی را جوابگو نمی باشد، بلکه پروژه های بزرگ صنعتی و معدنی ضرورت است تا زمینه کار و ایجاد شغل را به یک پیمانۀ وسیع مهیا نماید. در حال حاضر احداث و ساختمان این گونه تشبثات بزرگ امکان پذیر نیست، لهذا جوابگو و راه حل این معضله مهم، پروژه های قصیرالمدت و زود حاصل میباشد که تعدا چندی از آنها در این پیشنهاد گنجانیده شده اند.

این پروژه ها به مطالعه و ارزیابی دقیق (Feasibility Studies) و سرمایه گذاری بزرگ ضرورت ندارند، بلکه بدون انجام مطالعات دقیق و سرمایه گذاری بزرگ، نتایج حاصله از پروژه ها همینکه شروع شوند، قابل دید و احساس خواهد بود.

تعمیل این پیشنهاد، زمینه کار و تعلیم را برای تعداد عظیم توده های مردم در زمان بسیار محدود مهیا خواهد ساخت و بدانوسیله وضع اقتصادی و اجتماعی عده زیاد مردم بهبودی حاصل خواهد کرد که در نتیجه به بهبود وضع امنیتی منتج خواهد شد. این مشابه است به یک ظرف پر از بخار که هر چند آتش کم شود، شدت و قدرت بخار کم میشود.

این پیشنهاد شامل چندین پروژه میباشد. هر پروژه برای یک گروپ مردم که از نقطه نظر سن، محل جغرافیائی و پس منظر تعلیمی متجانس میباشد، دیزاین گردیده است و تقدیم آن در زمانی صورت میگیرد که کنفرانس لندن، تشکیل یک صندوق مشخص را برای استخدام جوانان افغان تجویز کرده است و این صندوق منبع خوبی برای تمویل همچو پروژه ها خواهد بود. بر علاوه پروژه های برابری زمینه کار و بلند بردن سوئے تعلیمی جوانان، در این پیشنهاد نظری در مورد همکاری اقتصادی منطقوی، انعقاد قرارداد های تجارتی ترجیحی و سرمایه گذاری هم گنجانیده شده است.

الف- زمینه یابی کار و کاهش غربت:

1- کارگران عادی - شامل سنین بین 20-45

دپانو شمیره: له 1 تر 4

افغان جرمن آنلاين تاسو په درنښت همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټينگه کړئ maqalat@afghan-german.de یادښت: دلیکني د لیکنيزي بني پازوالي د لیکوال په غاړه ده، هيله من يو خپله لیکنه له رالیرلو مخکي په خیر و لولی

افراد شامل این گروه آنهایی اند که تحصیلات رسمی ندارند و یا چند سال محدود از تحصیلات رسمی بهره مند میباشند. یک عده آنها ممکن است چند سالی را در مدارس درس خوانده باشند. اینها مردمانی هستند بی بضاعت و نهایت بیقرار که حاضر هستند به هر نوع کار که وضع زندگی و موقف اجتماعی شانرا بهبود بخشد، اشتغال ورزند. چون زمینه کار در محل بود باش، ولایت و داخل کشور شان میسر نیست، جستجو شود تا زمینه کار برای شان در خارج از کشور میسر گردد. این طوری ممکن میگردد که جامعه جهانی مارکیت استخدام خود را برای جلب و جذب اینها موقتاً باز نماید، مخصوصاً آن کشورها نیکه عساکر شان در داخل افغانستان مشغول امور جنگی میباشند و آنها نیکه بلیون ها دالر را برای پیشبرد امور نظامی در داخل افغانستان مصرف میکنند، مانند جاپان، عربستان سعودی و کشورهای خلیج فارس. تطبیق این پروژه، بر بویجه ممالک متذکره، مصرف اضافی را تحمیل نخواهد کرد. در بعضی ممالک ممکن است تقنین قانون جدید را ایجاب نماید که در حال حاضر با موجودیت احساس خوب، انجام چنین عملی مشکلی نخواهد داشت. علاوه بر مصارف نظامی و تلفات جانی آن کشورها به مراتب بیشتر از آن است که چند هزار کارگر مهمان را پذیرا شوند. به هر اندازه که تعداد بیشتر کارگران از این طریق جذب و استخدام گردند، به همان اندازه مفاد و حاصل آن برای جوانب ذیعلاقه اضافه تر خواهد بود. فامیل های کارگران در چند ماه محدود از شکنجه غربت رهایی یافته و زندگی نسبتاً آسوده و انسانی را آغاز خواهند نمود و بار تلفات جانی و مالی کشور های شامل ائتلاف در داخل افغانستان نیز به اندازه قابل اعتنائی، تقلیل خواهد یافت.

من از وضع ناگوار اقتصادی و مالی که در کشور های صنعتی و پیشرفته جهان حکمفرماست، مطلع هستم، مگر با دلایل ذیل میتوان شد از آنها اغماض صورت گیرد:

اول- مشغولیت آنها در ممالک خارج، تعداد بیکاران را در داخل و مخصوصاً در مناطقی که وضع امنیتی خوب نیست، محدود می سازد و قوه کار بشری برای اعمال غیر قانونی، مخصوصاً کشت و زرع کوکنار (تریاک) به اندازه زیاد کاهش خواهد یافت. حاصل تریاک و بالنتیجه استعمال مواد مخدره در ممالک مستهلک، تقلیل خواهد یافت. مواد مخدره کم و بیش مانند تروریزم مدهش و خطرناک میباشد. سفیر روسیه در ناتو بیان داشت: ((خطر مواد مخدره ایکه در افغانستان تولید میشود، بیشتر از خطر طالبان است.))

دوم- کاریگران مهمان افغان، کارهایی را انجام خواهند داد که دیگر کارگران خارجی و یا کاریگران غیر رسمی و قاچاقی، انجام میدهند، یعنی تعداد محدود کارگران افغان کدام فشار بالای مارکیت کارگران عادی وارد نخواهد کرد.

سوم- این وضع ناگوار اقتصادی موجوده، شکل دورانی (Cycle) را دارد، یقین است که در آینده نزدیک چنانچه شواهد بهبودی آن در حال حاضر هویدا است - مسیر سعودی پیشرفت اقتصادی شروع خواهد شد و این اندیشه هم از بین خواهد رفت که حکومت ائتلافی داخل جنگ در افغانستان در نظر دارند تا بیشتر از 20 بلیون دالر را برای استخدام و تربیت دوصد هزار عسکر و پولیس افغان به مصرف برسانند. یک قسمت محدود این مصرف گزاف میتواند بیشتر از دوصد هزار مرد صلح و صلح دوست را به جامعه افغانی تقدیم نماید. عملی کردن این پروژه از هر نگاه و برای تمام جوانب ذیدخل، یک عمل پر ثمر است. بازنده در این پروژه دیده نمی شود، بلکه همه برنده خواهند بود.

2- باشندگان بی زمین و یا کم زمین دهات - شمل سنین بین 40 و بالاتر از آن :

اشخاص شامل این گروه همیشه محصور قریجات خود میباشند و وسیله و توان مهاجرت را حتی به داخل کشور هم ندارند تا از امکانات ممکنه بسیار محدود محلات دیگر استفاده نمایند. آنها غریب غربا هستند، آنها به کمک های مستقیم و بلاعوض که خود کفا باشد، ضرورت دارند. یک نوع از این گونه کمک های خود دوام و خود کفا، عرضه کردن یک راس گاو شیری نسلی به هر فامیل مستحق میباشد. قرار محاسبه ایکه شده است یک ثلث شیر برای بازداشت خود گاو کافی است، دو ثلث دیگر مصرف شیر و احتیاجات دیگر فامیل را برآورده می سازد. طوریکه همگی ما میدانیم، گاو یک حیوان خوب و مفید است، بر علاوه از شیر، چوچه آن یک درآمد خوب را تشکیل داده به ارتقاع وضع زندگی فامیل کمک میکند. بر علاوه از فضل آن من حیث مواد سوخت برای پخت و پز و منبع حرارت برای گرم کردن منزل بکار برده میشود.

چون این گونه مساعدت در وقت کم فامیل را از غربت رهایی می بخشد. نویسنده چند راس گاو را در محل اصلی زادگاهش به فامیل های مستحق اعانه داده است و از نتیجه آن طرفین راضی میباشند.

3- ده نشینان مناطق جغرافیایی منتخب - شمل سنین 40 و بالاتر از آن :

اشخاص شامل این گروه در مناطقی زندگی میکنند که ظرفیت احیای مجدد جنگلات را دارند. پروژه های احیای مجدد جنگلات، مانند نهال شانی درخت های چهارمغز، جلعوزه، پسته و درخت ارچه، تحت پروگرام غذا/نقد برای کار، وسیله خوب کمک مستقیم میباشد. بر علاوه چنین پروژه ها، آن جنگلاتی را که در ایام جنگ از بین رفته اند، دوباره احیا خواهند کرد، یعنی این پروژه ها نه تنها به از بین بردن غربت کمک خواهد کرد، بلکه یک نوع بارز از

پروژه های احیای مجدد جنگلات خواهد بود. مناطق ایکه برای عملی کردن این پروژه ها مناسب است ، محلات اند که در آنجا ها معضله امنیتی وجود دارد ، لهذا استخدام افراد بی بزاعت و بیکار ، نا آرامی امنیتی را به مراتب تضعیف خواهد ساخت.

ب- تعلیم و تربیه فوری بشری - فراهم ساختن کدر علمی و مسلکی

1- فارغ التحصیلان مکاتب عالی:

سیستم اداری دولت افغانستان از وجود مامورین اداری ، فنی و مسلکی بنابر اوضاع نا به سامان مملکت ، خالی گردیده است . اداره موجوده ، حکومت غیر مؤثر است و قدرت استفاده لازم را در بکار انداختن منابع داخلی و کمک های سرشار خارجی ، ندارد. برای اینکه یک اداره مؤثر و مطلوب باز سازی شود ، به انجام یک عمل وسیع و بزرگ ضرورت است ، به این معنی که تعداد زیاد افغانها در یک مدت کم تعلیم و تربیه شوند. پوهنتون ها و مؤسسات تعلیمی عالی افغانستان در حال حاضر قادر نیستند که تعداد کثیری فارغ التحصیلان را با داشتن کیفیت عالی تقدیم جامعه نمایند و این خلا کدر لایق را پر نماید . راه مؤثر و مطمئن دیگر این است که فارغ التحصیلان مکاتب عالی تحت اسکالرشپ های خارجی ، به خارج فرستاده شوند. در بازگشت اقلبعد از حصول لیسانس ، در وزارت خانه ها و دوائر بر اساس رشته تحصیل شان به کار و خدمت گماریده شوند.

2- فارغ التحصیلان پوهنتون ها :

لیسانس ها با داشتن دانش و شعور سیاسی آماده خدمت گزاری میباشند ، مگر در حال حاضر برای اکثریت اوشان زمینه کار مؤثر وجود ندارد ، بنا راهی جستجو شود تا آنها از طرف کمپنی های خارجی (مولتی نیشنل) ها استخدام شوند و یا این کمپنی ها انجام یک قسمت امور فنی و مسلکی خود را در داخل افغانستان قرارداد نمایند که در لسان انگلیسی آنرا (اوت سورس) میگویند. این وقتی میسر میگردد که سوئیة علمی و مسلکی آنها از طریق اسکالرشپ های خارجی به سوئیة شناخت بین المللی بلند برده شود و یا اینکه کورس های به سوئیة عالی در داخل مملکت دائر گردد. تطبیق این پروژه بر علاوه جنبه کاربایی آن ، آماده ساختن تعداد کافی قوای بشری مستعد میباشد که در پلان گزاری ، آبادی و تدویر دستگاه های خورد و بزرگ صنعتی و معدنی آینده افغانستان اشتراک خواهند کرد. یعنی یک زیربنا محکم برای انکشاف اقتصادی ، اجتماعی و اداری مملکت بنیادگزاری خواهد شد. آنچه برای موفقیت این پروژه قابل تذکر است ، تخصیص دادن سهمیه ویژه کار میباشند برای اشخاص خیره افغانستان از طرف ممالک صنعتی و یا آنهائیکه برای کاریگران مسلکی ضرورت دارند و یا ضرورت خواهند داشت.

ج- همکاری های منطقی در امور تجارت و اقتصاد :

همکاری تجارتي و اقتصادی منطقی برای ثبات ، استقرار و انکشاف اقتصادی افغانستان حائز اهمیت میباشد، چون یک مملکت محاط به خشکه و دارای مارکیت محدود میباشد. افغانستان برای پیشرفت اقتصادی خود ضرورت به یک محوطه دارد که قابلیت و ظرفیت استهلاکی وسیع را داشته باشد که همکاری منطقی آن زمینه را مساعد می سازد . تجارت ترانزیتی ، ظرفیت وسیع برای ازدیاد عاید و پیدایش کار دارد. همکاری منطقی امکانات بهتر استفاده از این ظرفیت و امکانات احداث و استفاده از لوله های ترانزیتی انرژی آینده بین منطقه را مهیا و سهل تر می سازد. از همکاری منطقی میتوان منحصراً Clearing House (محل اتصال و بازدید برای تبادل افکار) استفاده شود. در مجالس منطقی سران حکومت و اشخاص با نفوذ بین خود بازدید ها دارند و در جریان این بازدید ها و در پهلوی موضوعات اقتصادی آنها در مورد موضوعات سیاسی و امنیتی ذات المملکتین بصورت ضمنی تبادل افکار می نمایند و این تبادل افکار میتواند زمینه را برای توافق در باره مسائل خاص علاقمندی ملی مهیا می سازد. همسایگان دور و نزدیک ما علاقمندی های خاص در افغانستان دارند ، این علاقمندی همسایگان بصورت عمومی در تضاد با یک دیگر قرار دارند. لهذا بطور عادی و نورمال حل آنها بداخل چوکات دوجانبه مشکل و بعضاً دور از امکانات ممکنه امروز میباشد ، مگر همکاری منطقی به مرور زمان رشته های تجارت و اقتصاد را تا اندازه مستحکم می سازد که خواست و یا خواست های یک جانبه یک مملکت بخصوص را تحت شعاع قرار میدهد ، نفع مجموعی بر علاقمندی مملکت مشخص ترجیح خواهد یافت.

د- فراهم ساختن تجارت ترجیحی و معاهدات تجارت آزاد:

افغانستان یک مملکت محاط به خشکه و کمتر انکشاف یافته است. نظر به موافقات بین المللی بعضی اقلام صادرات آن تحت امتیازات گمرکی قرار میگیرد که بالاتر آن محصول گمرکی آن اموال ساخت و تولید افغانستان در ممالک وارد کننده نازل تر است نسبت به ممالک دیگر . به هر اندازه این امتیازات از نگاه تنوع و تعداد اموال عمیق تر و وسیع تر گردد، به همان اندازه به ازدیاد صادرات افغانستان کمک میکند. معاهدات تجارت آزاد با تفاوت اندک ، عین تأثیر را

بالای صادرات و سرمایه‌گذاری خارجی در افغانستان دارد ، لهذا داشتن این گونه معاهدات با ممالک پیشرفته امکانات سرمایه‌گذاری را تزئید بخشیده و منتج به ازدیاد کار و رشد اقتصادی خواهد شد. چون زمینه برای حصول چنین امتیازات مساعد است ، اقدام در این مورد حتمی و بجا میباشد که اداره مربوطه حکومت در مورد اجراءات مقتضی را عملی نماید.

د پانو شمیره: له 4 تر 4

افغان جرمن آنلاین په درنیت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټینگه کړئ: maqalat@afghan-german.de
یادښت: دلیکنیزې ښې پازوالي د لیکوال په غاړه ده ، هیله من یو خپله لیکنه له رالیرو لو مخکې په خیر و لولئ